

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopolodne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12 50
četrtletno . . . K 6 80
mesečno . . . K 2 10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za **vse druge** de-
žele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (insetate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 88.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 20. aprila 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Hrvatska ljudska napredna stranka.

Dr. Lorković, predsednik hrv. ljudske napr.
stranke.

Stranka še ne obstoji dobra tri leta. Nje zgodovina sega pa trinajst let nazaj ter obsega zgodovino gibanja, bojov in stremljenj mlajšega hrvatskega pokolenja v vseh strokah našega javnega življenja. Ko je bilo 1895. l. kakih petdeset najboljših hrvatskih dijakov pozaprth ali relegiranih zato, ker so v trenutku, ko je bil kralj v Zagrebu, sezgali madžarsko zastavo, že takrat je začel kliti v srcu hrvatske omladine zarodek novega naprednega gibanja. Seveda ni nikdo od teh mladeničev mislil na ustanavljanje nove stranke. Vendar je globoka nezadovoljnost z groznimi in mučnimi razmerami v naši domovini silila mali mladostni krog, da bi skrbno preiskoval uzroke tega žalostnega stanja. Čim globlje je mladina prodirala v poučevanju tega stanja, tem svobodnejša je postajala v naziranju toliko na rodoljubne tradicije, kolikor v ocenjevanju narodnih „junakov“ in „učiteljev“. Kriticism je bil prvi karakteristikon novega gibanja. Po vsej pravici se lahko reče, da ta criticism ni izviral iz domišljavosti in napihjenosti mladih ljudi. Oni so trpeli vsled takorekoč dan za dnem se ponavljajočih poniževanj svoje domovine in vsled razpadanja tedanje družbe, katera ni kazala, da bi imela toliko moči, da bi se uprla temu poniževanju.

Režim bana Khuen-Hedervaryja (1883—1903) je bil tačas v svoji polni moči, kar je pomenilo: neprestano oškodovanje pravic kraljevine Hrvatske, z jamčenih ji na temelju hrvatskoogrske pogodbe od l. 1868., stopnjevitost zginjanje hrvatske narodne in državopravne individualnosti v imperialistiški madžarski državni ideji, katera je našla tudi na Dunaju podporo ter je čedalje bolj ovladovala tamošnje kroge. To politično zaslužnje Hrvatske je imelo za posledico gospodarsko uboževanje naroda, katero je doseglo tako grozečo stopnjo, da se je hrvatsko ljudstvo začelo že kar v trumah izseljevati v Ameriko.

Madžarska politika je imela na Hrvatskem obilno žetev, na hvalo absolutistiškemu režimu, ki ga je vstvaril in vzdrževal Khuen-Hedervary. Osebna prostost, prostost tiska, prostost združevanja in sestankov, prostost glasovanja pri volitvah in vse, kar je združeno pod pojmom temeljnih ustavnih prostosti, vse to je bilo temeljito odstranjeno. Monopol vlade je bil Khuenovi stranki zasiguran in ves državni aparat na Hrvatskem je služil samo za vzdrževanje tega monopola vladne str. Noben uradnik ni smel niti misliti na to, da bi pri saborskih volitvah glasoval za kandidata opozicije. Za vlado so morali glasovati ne samo uradniki, ampak vsak, kdor je stal v kakšnem kolistiku, z vlado ali z uradi, vsak kdor je mogel priti v kako tako zvezo. Da, celo kmete, ki so v gmotnem obziru

razmerno bolj neodvisni, so držali v odvisnosti s pomočjo glob in kazni zaradi prestopkov proti predpisom gozdne in poljske policije, proti lovskemu zakonu itd. Povodi za to so bili večinoma umetno konstruirani, posebno tedaj, ko je bilo treba kakega upljivnega volilca prisiliti, da bi preskočil v vladni tabor. Samo za to ceno je bil volilec oproščen globe, katere bi sploh ne imel nikdar plačati, ako bi se bilo postopalo po zakonu in pravici. Z eno besedo: napredujoča madžarizacija je pomenila za Hrvatsko grobo kršenje ne samo nje političnih, temveč tudi nje gospodarskih, družabnih in celo tudi samo čisto človeških pravic.

Hrvatska opozicija je v tem času skoro popolnoma utionila v najskrajnejšem državnopravnem radikalizmu.

L. 1894 so formulirale pravaške stranke v popolnem sporazumljenju s Strossmajerjevo narodno stranko skupni državnopravni program. Pa to jim ni prav nič pomagalo. Boj med različnimi frakcijami opozicije je divjal z večjo ljutostjo nego boj opozicije proti vladi. Bojevale so se za to, katera stranka zahteva več, katere zahteve so radikalnejše. Bojevale so se zato, da bi dokazale, katera stranka je ostala najbolj zvesta „nepozabnemu učitelju“ naroda in ustanovitelju stranke prava Ante Starčeviću. Prepirale so se o tem, ali je Strossmajer izdajalec naroda in ali izdaja svoj narod oni Hrvat, kateri priznava Srbe na Hrvatskem. Srbi in Hrvatje so bili srčiti boj za to, da bi dokazali, ali so Hrvatje na Hrvatskem v resnici Hrvatje ali pa samo posrbščeni Kranjci in ali so Srbi zares Srbi ali pa posrbščeni Hrvatje. Prepirali so se, ali je mogoče smatrati nagodbo z Ogrsko za zakon ali ne itd. Ta boj se je bojeval v družbi, v časopisju, povsod, kjer je bilo mogoče. V saboru je v opozicionalnih strankah popolnoma zavladal državnopravni radikalizem. Na temelju zgodovinskih dokumentov se je dokazovalo, da ima Hrvatska pravico na prostost, samostojnost in združenje. Hrvatsko „narodna“ politika one dobe je bila ozkoprсна politika zgodovinskega državnega prava, politika, katere ideal je bil v davni preteklosti hrvatske države in ne v živem človeku, v narodu naših in bodočih dnij. Tej politiki je nedostojalo razumevanja za kulturne, socialne in gospodarske potrebe naše dobe. Zato so tudi spodleteli vsi poskusi, spraviti hrvatsko opozicionalno javnost tako daleč, da bi prešla v praktični in pozitivni boj proti tedanjemu vladnemu režimu.

Koncentracija narodnih moči je bila v takih razmerah nemogoča, desorganizacija je zavladala na celi črti. Edina zadovoljiva prikazen so bili tu pa tam se pojavljajoči znaki nezadovoljnosti na kmetih. Te prikazni so pa bile bolj slučajne in so bile vsled tega brez posebnega pomena.

Kritika je bila potrebna. In iz kritike teh nezdravih razmer je vsklila v hrvatski omladini nova politična smer, katera je čem dalje tem bolj začela ob-

jemati vse probleme našega narodnega življenja. Temeljna misel nove smeri je bila, da je predvsem potrebno, da bi omladina s kulturno delavostjo in svojim delom pripomogla odgojiti kolikormogoče najbolj dovršenih posameznikov.

Narod ni nezavedna in nekulturna masa, temveč celota, sestojča iz zavednih in nezavednih posameznikov. Narodna politika se mora naslanjati na narod in posebno na najširše sloje ljudstva, katere treba odgojiti in gospodarski dvigniti. To pomeni demokratičnizacijo politike in socializacijo vede in prosvete. Narod ni istoveten pojmu s tem, kar imenujemo prebivalstvo države. Narod tvorijo vsi posamezniki, govoreči isti jezik ter imajoči jednake narodne potrebe in stremljenja. Zato so Hrvatje in Srbi en sam narod. Politika je sistematično in nepretrgano delo, ki ima namen ohraniti napredek v vseh strokah narodnega življenja. Politika pojmuje narod kot kulturno socialno celoto in mora računati z zakoni evolucije, zato mora biti politika postopna, etapna. Nemogoče je torej, da bi podjarmljeni in tlačeni narod pridobil prostost in neodvisnost kar čez noč vsled samih napitnic in proglašev. Preiskujoč svojo preteklost in računajoč z danimi razmerami si mora zidati svojo bodočnost na temelju sedanjosti.

Politika mora biti realna, zato je treba, da se smatra hrvatsko-ogrsko nagodbo ne samo za zakonito potrjeno, ampak treba tudi vsa v njej obsežena prava primerno respektirati. Šele potem bo mogoče iti dalje po poti k dogradnji hrvatske države. Morda zadoštujejo te „nove“ misli, katero so nekdanj vsule celo povodenjkietev na glave „izdajalcev“ ki so se drznili, segniti na davno priznana dogmata in veličine. Omladina, ki je širila te nove misli, je bila izključena iz „poštene“ hrvatske družbe. Omladina je priznala Srbe in je zato izdala hrvatsvo! Priznala je nagodbo — in je izdala hrvatsko državo. Govori o realni, to je, o „praktični“ politiki — zato hoče priti k moči, postati vladna. Zahteva za se pravico proste kritike, to pomeni, da zaničuje narodne „junake“ in „učitelje“ ter da se vspenja nad nje.

Hrvatska narodna omladina pa se za to ni brigala ter je nadaljevala svoje delo. En del 1895. l. iz zagrebške univerze relegiranega dijaštva je prišel v Prago, kjer je zajemal iz bogatega vira duševne kulture, kateri je Masaryk dooločeval smer. Drugi del je našel v Zagrebu enako misleče tovariše v vrstah srbske mladine ter se je združil z njo v ozki krog, ki je sprejel ime združene hrvatsko-srbske omladine. V Pragi so začeli izdajati svoj organ Hrvatska Misao, potem Nova Doba in Glas. V Zagrebu je bila izdana knjiga Narodna misao in pozneje je začel izhajati tednik tega imena. Ta glasila so širila nove „izdajske“ misli ne brigajoč se za preganjanja od strani vlade in rodoljubne družbe.

Politična kronika.

o Posl. dr. Kramář o novem položaju v notranji politiki. „Den“ je priobčil v nedeljski številki članek dr. Kramářa, v katerem govori o novem notranjem položaju v Avstriji po zmagi nemške diplomacije v evropski politiki. Vsi nemški politiki prve, srednje in najnižje vrste (Prusa Schmoller, Liszt in avstr. Nemci Eppinger, v. Stransky, Krans i. dr.) pravijo, da mora biti temeljni kamen avstrijske notranje in vnanje politike najožja zveza med A. O. in Nemčijo; predpogoj tej ozki in najožji zvezi pa to, da bi se Nemce na Češkem ne pritiskalo več ob steno. Kramář pravi, da je nastal trenotek, ko bodo morali Čehi temeljito revidirati svojo notranjo politiko in še posebno svojo taktiko ter dati slovo onemu staremu radikalizmu, ki računa edino le s katastrofalno politiko. Na dnevnem redu povelikonočnega parlamentarnega zasedanja stoji važne predloge — med drugimi predlog o starostnem zavarovanju. Tu treba torej delati z vso silo na to, da bi parlament ne bil zopet zaključen in parlamentarno delo onemogočeno. Nemcem bi pač bilo najljubše, ako bi Čehi volili same radikalce v parlament, da bi se tako vlada mogla zanašati samo na nje in na Poljake, kateri gredo vedno z njimi, čeprav niso formalno z njimi združeni. Nemci so delovali dozda z uporom sodnikov na Češkem, z obstrukcijo v češkem dež. zboru z dijaškim bumlom v Pragi ter so s temi jednostavnimi sredstvi Čeha nagnali v najostrejšo opozicijo proti vladi in je izpodrinili iz vseh postojank, katere so bili po dolgem boju zavzeli. Čehi so delali kakor slepi, kakor pod neodoljivo sužestijo gospodov iz nemške kazine. Vrgli so Becka, kateri se je držal načela, da ne mara vladati brez Čehov. Na njegovo mesto je stopil bar. Bienerth, ki je pripravljen vladati ne samo brez Čehov, ampak celo proti njim. K vsemu temu je prišla sedaj še vnanja politika, katera je vsled pogreškov Rusije, Anglije in Srbije nagnala A. O. popolnoma v naročje Nemčije, ki je do nedavna še sama stala osamljena v Evropi. Knez Bülow je priznal, da pri vsem tem dela samo nemško politiko, naša dolžnost je torej delati na to, da bi škodo te premenjene situacije ne nosili samo avstr. Slovani. Vsi Nemci složno podpirajo Bienertha — slovanske stranke imajo dolžnost dokazati, da je večina na njih strani. Sedaj gre za bodočnost Slovanov in si morajo zato naravnost izsiliti priznanje, da imajo v parlamentu toliko poslaneev, da se brez njih ne more delati politika. Avstrijo bodo kmalu težave obhajale v tesnem objetju Nemčije, ki zasleduje samo svoje koristi. Dolžnost čeških poslancev je uvaževati nov položaj in premeniti svojo taktiko. Hajnovemu, Sokolovemu in Klofačevemu radikalizmu treba dati slovo, kajti taka politika v sedanjem trenutku bi bila naravnost neumnost in največji greh na češkem narodu.

Prevrat na Turškem.

d **Splošni položaj.** Turški klerikalci (pristaši islamske zveze, softe duhovstvo itd.) so se v svojih računih zmotili. Posrečilo se jim je pač zapejljati en del carigradske posadke, da se je uprla proti častnikom in vladi, da je častnike pozaprla, pomorila ali pregnala in da je s svojimi demonstracijami dala sultanu povod, da je prejšnje napredno ministerstvo odslovil ter je nadomestil z radikalnimi možmi, ki so bili turškim reakcionarcem in klerikalcem po volji. Ta slava je pa le malo časa trajala. Sultan je dal sicer razdeliti med uporne vojake precej denarja, softe, hodže, ulema in vsi služabniki turške cerkve so bili sicer vedno na delu — pa vender niso mogli vzdržati v vojaštvu „navdušenja“ za sveto stvar. V Carigradu samem so se uporniki kmalu stregli — v provincijalnih mestih pa do upora sploh ni prišlo; le v nekaterih mestih so ti fanatiki našuntali vojaštvo, da se je vrglo na Armence in razne kristjanske prebivalce in je pri teh izgredih bilo žalibog mnogo ljudi ubitih. — Mladoturki so pa ostali trezni, položaj so dobro poznali in so v par dneh dobili zopet vso moč v svoje roke. Svoje središče so imeli tudi pol, kakor pri prvem prevratu, v Solunu. Iz Soluna in Drinopolja in sosednih mest so napolili svoje čete 2. in 3. voja proti Carigradu, ki je bil kmalu od vseh strani koncentrično obkoljen, od maloazijske strani so prihajale čete 4. voja Mladoturkom na pomoč in je bil Carigrad tudi od te strani obdan. Reakcionarci s sultanom in duhovstvom vred so sedeli v past. Slutili so koj s početka, da njih stvar ni posebno varna pred mladoturki, zato so vedno na glas vpili, da hočejo očuvati vstavo, da pa hočejo samo odstraniti od vlade „brezverske“ mladoturke ter uvležjaviti zopet „svete šeriatske postave“.

d **V parlamentu.** Reakcionarci so zgubili ves pogum. Zavest, da se od vseh strani bližajo Carigradu mladoturške čete in da lahko vsak hip siloma preženejo uporne čete z reakcionarno vlado in njenimi privrženci vred iz mesta, je vse silno potrl. V seji dne 17. t. m. je predsednik zbornice koj resigniral na svoje mesto, katero je za njim zavzel nek ulema. Prečitali so se protesti iz najrazličnejših mest po deželi proti nasilni spremeni vlade. Od vseh strani se soglasno zahteva naj novo ministerstvo takoj odstopi in naj prejšnji kabinet prevzame zopet vlado. Armada in prebivalstvo vseh narodnosti in veroizpovedan je složno — proti reakciji. Pod utisom teh protestov je reakcionarnim poslancem tesno pri srcu. Tu so že dospela prva mladoturške čete v Carigrad ter so se vstavile pred parlamentom. Deputacija poslancev hiti pozdravljat dolece ter se jim zahvaljevat, da so prišli v tem usodepolnem trenutku v prestolnico. Mladoturk Kemal poziva vojaštvo, naj ostane verno ustavi ter pravi, da parlament pričakuje od armade, da vzdrži vojaško disciplino in pokorščino. Po mestu je vse mirno, prebivalstvo gre po svojih opravkih.

o **Razpad v reakcionarnem taboru.** Liberalna unija, o kateri se je pisalo, da je s klerikalci vred zaneti vojaški upor v Carigradu, sedaj taji, da bi bila kedaj z izlamitsko unijo v zvezi. Tudi „odbor za edinstvo in napredek“ je že naprosil Mladoturke, naj je sprejmejo zopet kot zaveznike in soboritelje za novo svobodno Turčijo.

o **Umoril častnikov.** Znano je, da živi turški sultan v vednem strahu pred atentati in da nikomur ne zaupa. Tej nezaučnosti in temu strahu pripisujejo tudi zadnje mnogoštevilne umore častnikov. Vsled tega se je sultanov

položaj zelo poslabšal. Celo klerikalci se obračajo od njega, da bi tako vsaj svojo kožo rešili ter pravijo, da so taki umori proti duhu šeriatskih postav.

o **V glavnem taboru Mladoturkov** vlada trdna volja premeniti položaj v Carigradu ter sultana prisiliti, da odstopi. V mladoturškem taboru stojeta tudi Albanci, Bolgari in Grki. Mladoturške čete so že prav blizu Carigrada. Vlada pošilja svoje zaupnike v mladoturški tabor, da bi se z odborom (komitetom) nekako pogodil — toda mladoturške čete odklanjajo vsak kompromis ter pravijo, da pridejo same v Carigrad, da se na svoje oči prepričajo o položaju.

o **Položaj v Carigradu.** Sultan je dal zopet razdeliti mnogo denarja med vojaštvo in je imel 18. t. m. poseben selamluk (cerkveno in vojaško parado). Toda vse to nič ne pomaga. Carigradske čete in prebivalstvo stoji pod utisom, da se bliža konec staremu režimu. Celo izlamitska unija je izdala manifest, v katerem pravi, da izlam nikakor ne nasprotuje ustavnosti. Vojaštvo se čedalje bolj nagiblje na mladoturško stran.

o **V parlamentu** je bil sprejet predlog, da naj se pošlje v vse kasarne deputacijo, ki bo dajala vojaštvu nasvete, kako naj postopa. Nek duhovnik trdi, da dobro ve, da je bilo vojaštvo samo zapeljano in k upor našuntano. Prečitajo se novodošli protesti proti novi vladi.

o **Sultan je odstopil.** Zadnje vesti pravijo, da je sultan Abdul Hamid odstopil, za novega sultana je proglašen Rešad effendi, drugi brat Abdul Hamidov. Vse to se je zvršilo mirno, brez prelivanja krvi.

Dnevna kronika.

a **„Golgota“.** Tako se imenuje roman, ki ga je napisal bivši srbski ministerski predsednik dr. Vladan Gjorgjević. V romanu nastopajo osebe, ki so v resnici živele in ki so igrale v novejši zgodovini Srbije veliko ulogo. Roman je del velike žalostne, ki se je odigrala v belgrajskem konaku z zadnjim Obrenovićem. „Golgota“ vzbuja veliko senzacijo po celem svetu.

a **„Świat Slowianski“** je v svoji zadnji številki iz peresa Fr. Sterleta prinesel obširno razpravo v slovenščini o učiliškem vprašanju.

a **Osebnost.** Vpokojeni sekcijiski načelnik v ministerstvu notranjih zadev, bivši kranjski dež. predsednik baron Hein. Dobil je ob tej priliki red železne krone I. vrste. Hein je baje določen za predsednika splošnega preiskrbovalnega zavoda.

a **Slovenska banka** se namerava ustanoviti v Petrogradu. V kratkem pojde tja češki poslanec dr. Kramar.

Dopisi.

v **Ljubljanski škof in štajerski slovenski kmet.** V II. Mojzesovi knjigi se v 20. poglavju od 9. do 10. vrste bere: „Šest dni delaj in opravljaj svoja dela, sedmi dan pa je dan Gospoda tvojega Boga; ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina.“ Na podlagi tega nauka je franciškan pater Anzelm neko nedeljo v mesecu sušcu t. l. šibal raz prižnice v Nazarijih one kmete, ki so tuintam v sili primorani ob nedeljah delati.

Toda že v 14 dneh se je franciškan Anzelm postavil na nasprotno stališče, seveda ne v prid kmeta, temveč na korist ljubljanskemu škofu. Delavci in plavci škof. graščine v Vrbovcu pri Nazarijih in v Gornjemgradu na Štajerskem plavijo že od 22. sušca t. l. les po reki Dreti. Dan in noč ti plava tu na tisoče in tisoče platanic, katere vale plavci na mnogih krajih v reko. Pri mostu v Nazarijih pa jih vlačijo na kopno k škofovi žagi.

Mesto da bi bili delavci ustavili to delo v petek, da bi zamogli njihovi tovariši les v Vrbovcu v soboto na kopno potegniti, so to delo nadaljevali še v soboto, radi česa so morali škofovi delavci les v nedeljo dne 28. sušca v Nazarijih na kopno vlačiti. Da bi to težko delo ne izgledalo v očeh ljudstva kot skrunitev Gospodovega dne, je franciškan pater Anzelm v nedeljo dne 28. III. t. l. oznanil pri rani maši raz prižnice, da je nazarski župnik dal škofovim težakom dovoljenje les v nedeljo iz reke vlačiti.

Plavba škofovega lesa je za kmetovalce ob reki Dreti prava nesreča. Plavajoče, po 4 m dolge in v premeru do 60 cm debele platanice, t. j. drevesna debla, plavajo od Šmartnega, Gornjegrada in Nove Štiffe po 1, 2, 3, in 4 ure daleč. Na premnogih krajih posebno ob ovinkih se platanice zaletavajo z veliko močjo ob obrežje, ga izpodjedajo, da se rodovitna zemlja v dolgosti do 50 in v širokosti po 1 do 2 m zemlje in še več ruši v valove. Ker škofovi delavci ob sobotah les v reko valijo, plava ta tudi ob nedeljah oziroma praznikih po reki. Prepuščen sam sebi, dela kmetu škodo v petek in svetek.

Kmet gleda žalosten razdiranje svoje zemlje, zaman stiska pesti nad brezvestnostjo škofovih uradnikov in nad počasnostjo politične oblasti. Gozdni zakon sicer določa, da mora plavilec lesa storjeno škodo zavarovati z obrežnimi napravami. Kmetje se že več let pritožujejo pri c. kr. politični ekspozituri v Mozirju toda ta oblast je kaj počasna. Po 6, 7, 10 in še več mesečnem zavlavljanju je razsodila sicer na korist kmeta, saj se drugače ni dalo! Toda čujte slovenski kmetje!

Škof, ki bi se moral kot luč svete vere in cerkve prvi ravhati po verskem nauku, da se mora bližnjemu na njegovi lastni storjena škoda popraviti, ni dal svojim uradnikom takega ukaza. Ti so proti razsodbi vložili na c. kr. namestnijo v Gradec v škofovem imenu pritožbe. Ker pritožbe še do danes niso rešene — ležijo že mnogo časa v Gradcu — se škoda še ni poplačala in se obrežje še ni zavarovalo.

Škof in politične oblasti seveda lahko čakajo, saj se njim nobena škoda ne godi. Kmet naj čaka, da se vadi v potrpežljivosti.

Letos je prišla nova plavba. Na tistih nezavarovanih mestih, koder se je delala lani silna škoda, se dela letos nova, še večja. Vsi plavci lesa imajo svoje plavne pravice, toda nekateri škofovi brezvestnejši paščajo mnogo njihovih določb v nemar.

Na mestih, kjer se les zajeti ali se v reki kupiči, potem ob vseh brveh in mostovih, bi morali biti nastavljeni pazniki. Toda škof stiska žep ter ne da najeti zadostno ljudi; tako on po jedni strani s svojo dobičkaželjnostjo in skopostjo, po drugi pa z zanemarjanjem svojih dolžnosti povzroča kmetu še večjo škodo. Lani je dal plaviti tudi pretežek in predebel les, kar je kaznjivo. Vložilo se je bilo v tej zadevi več pritožb pri c. kr. politični ekspozituri v Mozirju, toda ta se za nje ni zmenila.

Naj si bode že kakor hoče, jedno je dognano. Mnogo kmetov v zgornji Savinski dolini na Štajerskem trpi že več let po krivdi ljubljanskega škofa na svojih posestvih silno škodo. Ravno tako soseske in občine na svojih brveh in mostovih, posestniki mlinov in žag pa na jezovih.

Kmet, ti ne trebaš toliko rodovitne zemlje, po lestvi ti ni treba lesti navzgor, ti delaj, molči in moli ter bodi potrpežljiv, če hočeš v nebesa! Ali ne veš, da moraš nastaviti še drugo lice onemu, ki te je na jedno udaril?

No, bojeviti pater Anzelm! Ob bližajočih se volitvah bode te zopet tekali po okraju ter ljudi begali s trditvijo, da je zaradi nas vera v nevarnosti in da bodo franciškanke v Azijo pognali, naj torej ljudje volijo take poslance, ki držijo z duhovniki. Bog ve, če ni pri škofovih delavcih vera v nevarnosti, saj so dobro vedeli, da bi se lahko že pred soboto s plavbo nehala. Ni se pripravljalo k slabemu vremenu, naraščanja vode se ni trebalo bati, sploh ni bilo nobenega vzroka za silo, torej nima vaše oznanilo raz prižnic nobene izpričevalne podlage. Kmetje ob Dreti vedo, da se bodo klerikalci potegovali za take poslance, ki bodo proti krivičnemu škofovemu po-

četju molčali in ki bodo o škodljivi počasnosti političnih oblasti usmiljeno mižali.

Kmet čuti živo potrebo, dobiti take poslance, ki ne bodo držali ne z duhovniki ne z uradniki, temveč s krščansko pravičnostjo: „Varuj se hudega in stori dobro!“, ki bodo nazveti s prepričanjem, da je po naukih svete vere njihova dolžnost se iz ljubezni do Boga in do bližnjega potegovati za one, ki trpe škodo in krivico, najsi pride ta od kogar hoče.

Anzelmovemu oznanilo raz prižnice, ki ni bilo drugega nego pesek v oči ljudstva, in škofovemu početju pa odgovorjamo z besedami sv. Krizostoma: „Bog ti daje šest dni in si pridržuje zase samo en dan v tednu; ti pa tako malo spoštuješ Boga, da mu niti tega dneva ne daš celega. temveč ga skruniš s posvetnimi opravili“, iz svojega pa še dodamo: „ter se ne bojiš Boga, ne v petek ne v svetek delati škodo svojemu bližnjemu in se še povrh tega zoperstavljaš ubogemu kmetu storjeno škodo popraviti!“

Štajerske novice.

b **Narodna stranka in kandidature v volilnem okraju Ptuj in Ormož.** V smislu sklepa glavnega zbora narodne stranke z dne 8. novembra 1908 je izvrševalni odbor stranke iz načelnega stališča, naj se politična odgovornost za usodo naroda s strani vseh obstoječih struj izraža formalno v primerni razdelitvi poslanskih mest za deželni zbor smatral kot naravno, da kmečke občine okrajev Ptuj in Ormož zastopata dosedanja deželna poslanca dr. M. Ploj in dr. Fr. Jurtela. Na tem stališču smo bili tudi po zavrnitvi vseh kompromisnih predlogov s strani stranke dr. Korošca. Nismo se pa mogli vpreti predlogu zaupnikov narodne stranke, naj po odklonitvi kandidature g. dr. Fr. Jurtela narodna stranka poleg dr. M. Ploja postavi v okraju Ptuj in Ormož enega kandidata.

Tozadevna zahteva naših zaupnikov imenovanih okrajev je za našo stranko celo zelo častna, ker je dokaz, da se naša stranka zaveda tamkaj svoje moči v polni meri. Na zaupnem shodu naše stranke v Ormožu je temu primerno bila pretekli pondeljek kandidatura soglasno ponudena našemu odličnemu pristašu, veleposestniku v Središču, g. Jakobu Zdravcu, ki se je za stranko z zelo častnim uspehom žrtvoval že pred 2 leti pri državnoborskih volitvah.

Gospod Zdravec je kandidaturo sprejel le pogojno in si je izgovoril pomislek. Izkazalo se je pa proti našemu pričakovanju, da se pogoji ne izpolnijo in nam je zato g. Zdravec na naše veliko obžalovanje sporočil, da kandidature ne prevzame. Izvrševalni odbor je na podlagi vsestranskega uvaževanja položaja vsled tega sklenil g. Zdravca odvezati pogojne izjave prevzetja kandidature. Stranka zaradi obilega dela v 9 ostalih volilnih okrajih ne postavi v davih razmerah svojega kandidata v okraju Ptuj in Ormož. V ostalem ostane sklep glavnega zbora stranke z dne 4. t. m. v veljavi, da imajo naši pristaši, kjer stranka ne postavi lastnih kandidatov, voliti eventualne druge neklerikalne narodne kandidate, v nasprotnem slučaju se pa vzdržati volitev. V podrobnosti se sedaj ne moremo spuščati, vendar bodemo po volitvah obširno razložili, kaki tehtni razlogi so dovedli strankino vodstvo do tega sklepa.

Celje, 16. aprila 1909.

Izvrševalni odbor narodne stranke.

b **Še en shod!** Tudi v Št. Petru v Savinski dolini se je preteklo nedeljo vršil sijajen volilni shod narodne stranke. Tudi kmečki kandidat dr. Karba in državni poslanec Roblek sta govorila na shodu. Podala sta se v Št. Peter naravnost iz shoda v Braslovcah. — Št. Peter je Terglavova domača občina,

ki bode pa po veliki večini volila napredno in sicer Franca Goričana in dr. Karba. Na shodu je vladal nepopisno navdušenje. Iz shoda se vračajoči Žalčani so na postaji v Žalcu privedli burne ovacije predsedniku narodne stranke g. dr. Krkovcu, ki se je vračal iz shoda iz Braslovč. Žalčani so uvedli velikansko agitacijo za narodne kandidate. Posnemajte jih!

a **„Vsenemške politične misli“**. Nek nemški list iz Nemčije je pisal pred kratkim v resnem članku sledeče: „Slovensko ozemlje se da lahko pomenčiti; ker so slovenski kmetje do grla zadolženi, se dajo lahko pregovoriti k prodaji svojih posestev. Treba je torej ta posestva po trdnem načrtu nakupovati in kmete prisiliti k izselitvi v Ameriko.“ Kakor znano, zasedanje pri nas te cilje „Südmark“ in „Schulverein“. Neodpustno je, da se dosedaj štaj. deželni poslanci iz oportunističnih vzrokov niso nikoli postavili po robu podporam tem društvom iz deželnega denarja. Sedaj pa nameravajo klerikalci znova poslati kimovce v deželni zbor: nezmožne Terglave, Meške in Vrečke, c. kr. profesorja Verstovška in v narodni stvari nezanesljivega Benkoviča s Korošcem vred. Pa klerikalci še trde, da so narodni.

b **Adam, kje si?** Ali svojo sramoto zakriva s figovim peresom, da ga nikjer ni videti ljubega kandidata dr. Benkoviča? Ali si ne upa na solnce, da bi se maslo na njegovi glavici ne raztopilo? Preteklo nedeljo je skrivaj kakor tihotapec zboroval z ubogim Terglavom v Laškem trgu, v Šmarjeti in v Št. Jurju ob J. ž. „Zdaj pa še malo počakajte, da boste še slišali oba kandidata“, se je reklo koncem pridige in ponosni dr. Benkovič je z budalastim tovarišem vred imel — svoj shod, ki ni bil nikjer napovedan, nikjer naznanjen, razun v zadnjem hipu s priznane. Tako daleč sta torej prišla ta velika klerikalna politika! Ne javnih shodov — ampak nadaljevanje pridige po maši, to je politično delo! Skriva se torej dr. Benkovič in skriva se Terglav — „šel je po svetu, Bog vé kam, tebe in mene ga je sram.“ Kaj je bilo onemu dr. Benkoviču, ki je bil zaradi svoje politike že s pasjim bičem pretepen, treba še križevega pota s Terglavom, ki rešuje vero, svojih kolozcev pa ognja ni mogel rešiti. Da, lé skrivajta se, Adama!

o **Katoličanstvo dr. Jankoviča**. Ko je bil sodnik dr. Oswatitsch iz Brežic določen kot začasni vodja okrajne sodnije v Kozjem, je okrajni odbor kozjanski ob sodelovanju dr. Jankoviča storil sklep, s katerim protestira proti protestantu in verskemu odpadniku dr. Oswatitschu. Ko je dr. Oswatitsch čez pol leta Kozje zapustil, priredil mu je isti prepričani katoličan sijajno večerjo. Kako se to strinja?

a **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabrala zopet gospodična Marica Gačnik, blagajničarka pri „Merkurju“, v svoj nabiralnik K 16—. Delavni gospodični iskrena zahvala! — Radvan Jošt je daroval za C. M. društvo lepo zbirko obrabljenih znamk. Malemu rodoljubu tudi iskrena zahvala!

b **Celjski „Sokol“ in društvo „Sokolski dom“** imata dne 27. t. m. zvečer v čitalnici svoj izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu je oprema Sokolskega doma in letošnji izleti in prireditve Sokola. Bratje Sokoli, pridite polnoštevno!

b **Porotne obravnave v Celju**. Včeraj so se začele porotne obravnave pred okrožnim sodiščem v Celju, ki bodo trajale dva tedna. Obravnali se bodo sledeči slučaji: 19. aprila Arzenšek, Miha in Anton Vodep: uboj; 20. apr. Franc Špeh: uboj; 21. in 22. aprila Amalija Juvančič: umor; 23. aprila Ana

Rakun: detomor; 24. aprila Anton Šuligoj: tatvina; 26., 27. in 28. aprila Ivan Krkovič: ponarejanje bankovcev; 29. aprila Janez Welle: goljufija.

a **Iz Laškega trga**. Dr. Benkovič in Terglav sta imela včeraj tukaj volilni shod. Najprej je bilo zborovanje napovedano v „Pivnici“, toda se je v zadnjem trenutku odpovedalo, ker se je bilo bati poraza. Shod se je potem vršil pri Šuhelnu. Da ne bi naprednjaki zvedeli, da nastopita dr. Benkovič in Terglav, se je reklo, da zboruje politično društvo za Laško ter da bode Benkovič govoril na shodu prometne zveze. Niti eno ni bilo, niti drugo. Značilno za zvezarje, „najmočnejšo“ stranko na Spod. Štajerskem, pa ni, je še posebno za njih kandidata, da ljudstvu niti povedati ne upajo, da se vrši volilni shod ter da nastopijo njih kandidati. Da, da, tudi v Laškem okraju je zvezarje strah pred naprednjaki.

Shod je bil slabo obiskan, pravzaprav obiskan sploh ni bil. Dr. Benkovič je po stari navadi nekaj jecljal, Terglav pa je mrcvaril par stavkov, katere mu je „kandidot Meško“ zadnjič pisal. Utisa ni bilo nobenega, blamaža za klerikalce pa — dasiravno ne prva — velika. Le tako naprej!

b **Shod v Št. Jurju ob J. žel.** Preteklo soboto se je vršil v gostilni Adama Kincla v Št. Jurju ob J. žel. zaupen shod volilcev trga Št. Jur in agitatorjev iz okolice. Govoril je kandidat trške skupine g. dr. Kukovec. Po zelo živahnem razgovoru se je določil natančen program shodov in agitacije v okolici. V nedeljo se priredi v okolici Št. Jurja cela vrsta manjših volilnih shodov.

b **V Šmarju pri Jelšah** ni imel za mihulo Veliko noč nobeden prodajalec razglednic v zalogi dopisnic naše šolske družbe. Tudi narodnih kolekov ni bilo dobiti. Škandal!

b **Tisti gospodični učiteljci v Šmarju**, ki z obema izpitoma po trimesečnem službovanju kljub pogajanju še ni dobila vinarja plače, se toplo nasvetuje, naj po odvetniku iztoži to svojo tirjatev od deželnega šolskega zaklada. Na ta način pride gotovo do svojega zaslužka in za tožbene stroške bo deželni šolski svet uveljavljal svoj regres, vsled česar bo prišel tudi krivec tega velikega škandala do zasluženega plačila za svojo nemarnost.

a **Državni kmečki shod** namepravajo prirediti nemški agrarci tekom poletja na Dunaju.

b **Ustanovitev slovenskega šolskega vrta v Ormožu** je dež. šolski svet odobril.

b **Umrl je** v nedeljo gospod Josip Zdolšek ml., bivši župnik v Št. Jerneju pri Ločah.

b **Povožen je** bil v nedeljo na graškem kolodvoru čistilec vozov Hafner pri premikanju. Hafner je bil na mestu mrtev.

b **Klerikalni denuncijantje**. Včerajšnja „Straža“ denuncira nekega že dovolj od Nemcev preganjenega davčnega uradnika, da se je udeležil političnega shoda. Pripomnimo, da smo svoj čas, ko so se obširno prale razne umazanosti znanega Povaleja po časopisju, o stvari le kratko poročali, drugače pa molčali, dasi bi imeli priliko marsikaj povedati. Saj tudi Verstovšek ni nedotakljiv! Ako krmarijo „Stražarji“ v to vodo — naj se čuvajo, da se jim njihova šibka ladjica ne razbije! Sicer pa klerikalec in denuncijant — to je jeden in isti pojem.

b **Deželni šolski svet** je imenoval za nadučitelja v Št. Ilju pod Turjakom g. Ignaca Kaffou, doslej šolski vodja v Sjelcah. Definitivno je nastavil: v Hrastniku gdč. Lunder iz Kapel, v Št. Ilju g. Jožefa Poljanca iz Rač, v Zibiki

gdč. Vidali. Dovoljenje za možitev z g. Ant. Hribnikom se je dalo gdč. Neži Kunej, oba v Črešnjevcu.

o **Iz Ptuja**. (Poljudno predavanje.) Na vabilo kluba „Pipca“ je predaval v četrtek dne 15. t. m. g. dr. Pivko iz Maribora v prostorih g. Muršeca v Ptuju na poljuden način o napredku slovenskega kulturnega življenja v 19. stoletju. Zbrala nas se je velika družba dam, mladine in mož, in z veseljem smo poslušali svojega rojaka. Po dolgih letih je bilo to spet prvo poučno predavanje v Ptuju. Klub „Pipca“ bo skrbel, da se bodo podobna predavanja odslej vršila redno vsaj vsak mesec in tudi g. dr. Pivko nam je obljubil, da nam ostane zvest ter prihi ti še večkrat letos med nas zapuščene v puščavi.

o **„Liberalni duhovnik“ profesor dr. Medved kandidat?** Klerikalci se bahajo, da bodo v slovenskih trgih postavili kandidatom veroučitelja mariborske gimnazije dr. Medveda. To je oni gospod, ki so mu ljudje zaradi njegovih nastopov včasih rekli, da je „liberalen“ duhovnik.

a **Razpisana učiteljska mesta**. Razpisano je defin. mesto učiteljice v Šmartnu na Paki. Štirirazrednica, 3. pl. razred. Prošnje do 20. maja. — Razpisano je mesto šolskega vodje pri Sv. Primožu na Poh. (p. Vuzenica) enorazrednica, 2. pl. razr. — Razpisano je mesto učiteljice v Trbonji (p. Vuzenica), dvorazrednica, 2. pl. razr. Prošnje za obe mesti do 25. maja.

a **V Šoštanj** se je ustanovila produktivna zadruga za čevljarje.

a **S tožbami** grozi včerajšnja „Straža“ na vseh koncih in krajih. Ker slovenjgraški kmetje niso hoteli poslušati mariborskega profesorja Verstovška, nekdanj naprednjaka, a sedaj klerikalca, jih hoče gosp. profesor kar tožiti; „Straža“ pa grozi dr. Kodermanu s tožbo za trditve — katerih niti govoril ni! Lepa „vera“ in programi, katere se brani s tožbami. Na jedni strani zabavlja „Straža“ na advokate, na drugi strani pa jim hoče sama dati zaslužka, seveda če so — klerikalni. To je namreč druga pesem! Lepa — no, kako bi že človek najlepše označil mešano in „značajno“ klerikalno društvo z — Roškarjem na čelu?

o **Iz Pišec**. Na dopis v „Sl. G.“ z dne 15. aprila moram sledeče odvrniti: Ni res, da bi gorelo v mojem skladišču, temveč je gorelo v delavnici g. Sorčiča. „Požarja“ tudi ni pogasil Mihael Ogorevc temveč Mihael Podgoršek s pol vedrice vode. Užgalo se je namreč nekaj oblinja. Petrolej se ne nahaja tudi tako blizu, temveč v kleti, katero ločijo od delavnice dobro napravljena in zavarovana vrata. — V. Berlisg, trgovec.

o **Klerikalni bojni svet** se je pred par dnevi pripeljal v Šmarje v osehah generalštaberjev dr. Korošca, nadžupnika Korošca, Gomilšeka in „lepega Maksla“ s Ponikve, ki je „kučiral“ in pripeljal s seboj kandidata Vrečka. Pogovorili so se, kako bodo delali, da bo bivši „svobodoljubni neodvisni“ kmet Vrečko dne 17. maja — propadel.

a **Kandidat Alojzij Terglav za 7 kg težji**. Alojzij Terglav se hvali da bode kljub svoji zloglasnosti zmagal. Značilno je, da se je pred kratkim pohvalil javno, da se je v Gradcu v 51 dneh za 7 kg vzredil. In človek s tako bedastim govorjenjem bodi poslanec najzavednejšega kmečkega okraja — savinske doline!

v **Zaklada je šel kopat** dne 5. tm. pod policijsko nadzorstvo postavljeni zelo nevarni tat Fr. Pirš, kateri bi se imel zadržavati in delati v občini Vič. Dosedaj ga še niso izsledili.

v **Štajerelijanci** še si vedno ne upajo postaviti svojih kandidatov. Iščejo najbrž tiste „kmete“, ki bi prostovoljno služili ptujskim šnopsarjem, pa jih ne morejo najti.

Kranjske novice.

o **Obravnava zaradi snemanja nemških in dvojezičnih napisnih tabel** v Ljubljani za časa septemberskih dogodkov se je pričela včeraj pred dež. sodiščem. Obtoženih je 22, nekateri zaradi hudodelstva javne sile po § 98. k. zak., drugi zaradi prestopka zoper varnost tuje lastnine po § 468. k. zak., tretji zaradi prestopka zoper javne naprave po § 312 k. z. Zagovorniki posameznih, dr. Pegan, dr. Kokalj, dr. Novak, zahtevajo izločitev posameznih zadev in protestirajo proti temu, da bi se vse obravnavalo skupno. Skupna obtožba je le komodideta drž. pravdnika. Sodišče predlog zavrne. Dr. Novak priglasi pritožbo ničnosti.

o **4000 K državne podpore** je dobila klerikalna „Zadružna zveza“ v Ljubljani za ustanove revnih gojencev „Zadružne šole“.

o **Ob priliki vpokojenja** dobi cesarjevo zahvalo za delovanje višji deželnosodni svetnik v Novem mestu g. I. Škerlj.

o **Prepovedana pesem**. Pevskemu društvu „Ljublj. Zvon“ je dež. vlada prepovedala peti pesem: „Što čutiš, Srbine tužni?“ Avstrija je rešena!

o **Hotel Union v Ljubljani** prevzame s 1. majem klerikalni deželni poslanec Kobi v zvezi z gostilničarjem Bračičem iz Reke.

o **Star denar**. Kmet Kisovec v Starigori pri Straži na Dolenjskem je je našel v svojem vinogradu lonec s 140 srebrniki beneške republike iz 16. stoletja.

o **Občinske volitve v Cerknici**. „Liberalna trdnjava Cerknica je padla.“ Tako v bombastičnem telegramu včeraj naznanja „Slovenec“. — Klerikalci so zmagali v III. in II. razredu in imajo od 30 odbornikov jih 22. V I. razredu se ne udeležje volitev.

a **„Naša straža“**, društvo, ki se je pred 10 leti ustanovilo v Ljubljani kot protitež „Südmarki“, a je do danes spalo, ima, kakor poroča „Slovenec“, dne 3. maja občni zbor.

o **V c. kr. smodnišnici v Kamniku** so včeraj stopili vsi delavci v stavko, ker se je zahtevalo od njih, da morajo začeti odslej delati ob 6. uri zjutraj za isto plačo, kakor so doslej začeli ob 3/4 7. uro zjutraj.

o **Obrtniški shod na Bledu** dne 18. t. m., ki ga je sklicalo slov. obrtn. društvo v Ljubljani, je bil jako dobro obiskan. Govorilo se je o starostnem zavarovanju in o razmerah pri delavski zavarovalnici v Trstu.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Prihodnja seja državn. zbora.

v Dunaj, 20. apr. (Brz., „Nar. D.“) Prihodnja seja državn. zbora se vrši v torek dne 27. aprila. Na dnevnem redu je poročilo narodno-gospodarskega odseka o spremembi obrtnega reda.

Drobne vesti.

v Dunaj, 20. apr. (Brz., „Nar. D.“) „W. Z.“ je objavila danes odredbo naučnega ministerstva, da se daje 1. in 2. razr. ljubljanskega ženskega liceja s šolskim letom 1908/9 pravica javnosti. v Praga, 20. apr. (Brz., „Nar. D.“) Mestna policija je razpustila narodno-socijalni odbor v Žižkovu zaradi bojkotnih tendenc. Pri zdravniku dr. Mašku in iur. dr. Tašku so našli pri hišni preiskavi kompromitujoče spise.

v Milan, 20. apr. Umetniški slikar Rihard Lotze, rojen Monakovčan, se je v svojem ateljeju v Veroni zastrupil.

Prevrat na Turškem.

Carigrad, 20. apr. (Brz. „Nar. D.“) Poročila posameznih listov, da je sultan že odstopil, še oficijelno niso potrjena.

v Berlin, 20. apr. (Brz. „Nar. D.“) Pri ravnateljstvu orijentskih železnic je dospela danes sledeča brzojavka: Mesto je popolnoma mirno. Pričakujemo konec krize tekom 3 dni z uspehom Mladoturkov.

Carigrad, 20. apr. (Brz. „Nar. D.“) 1000 moč prednje straže mladoturških čet s 3 baterijami in jednim oddelkom konjice je dospel na višine, odkoder obvladujejo velik del mesta in Zlati rog. Vojaki so mirni in vlada med njimi najlepši red. Vsled tega se ljudje počasi pomirjujejo in se je v Peri začelo navadno živahno trgovsko življenje.

o Carigrad, 20. aprila. (Brz. N. D.) Pri prednjih stražah so vjeli zopet več odposlancev duhovništva, ki so šuntali vojake.

o Pariz, 20. aprila. (Brz. N. Dn.) Iz Carigrada poročajo tusem: Akoravno vlada po mestu na zunaj mir, vendar Evropejci trumoma potujejo iz Carigrada. Na kolodvoru je toliko ljudi, da je skoraj nemogoče odpotovati, ravno tako se vrše pravcati naskoki na ladje. Ljudje zahtevajo od konzulov, naj pokličejo vojne ladje.

o Solun, 20. aprila. (Brz. N. Dn.) Vodje raznih ustaških čet v Macedoniji so izjavili, da gredo tudi proti Carigradu.

o Carigrad, 20. aprila ob 9. uri dop. (Brz. N. Dn.) Razna znamenja govore danes za to, da se pripravlja mirna rešitev krize in sporazumljenje. Natančnejše podrobnosti sledijo.

o Pariz, 20. apr. (Brz. Nar. Dn.) „Agence Havas“ poroča včeraj iz Carigrada: Tukaj se čuje, da so dali Mladoturki sultanu do 10. ure zvečer rok za premislek. Pogajanja med njim in Mladoturki vodi ruski poslanec Sinovjev. Poklicana je baje ruska križarka „Terek“ v Bospor, da sultana odpelje.

Turško-bolgarski sporazum.

o Sofija, 20. aprila. (Brz. N. D.) Včeraj je bil v Carigradu ob navzočnosti bolgarskega poslanika Lijapčeva, nadalje ruskega, angleškega in francoskega poslanika podpisan zapisnik, v katerem Turčija priznava neodvisnost Bolgarije.

o Sofija, 20. aprila. (Brz. N. Dn.) Vesti, da osredotočuje Bolgarija svoje vojne moči proti Turčiji, niso resnične.

Obrambni vestnik.

b Računski listki so v letu 1908 rešili, sme se reči, 200 slovenskih otrok! Sredstvo — tako malenkostno na videz — uspehi pa veliki! Prosimo, naj se ta vir naši družbi vsepovsod uvažuje!

Iz sodne dvorane.

o Uboj pred celjskim porotnim sodiščem. Dne 30. jan. 1909. sta prišla oče Anton in sin Miha Vodep k Ivanu Vodep v Jelcah pri Planini na obisk. Ker so bili dobre volje, je šel Ivan Vodep pred hišo in ustrelil enkrat s samokresom. To pa je razburilo zunaj stoječa fanta Zeliča in Freceta, ki sta si streljanje prepovedala. I. Vodep je pa vseeno še enkrat ustrelil, na kar se je začel pretep med njim in Frecetom na jedni in med Antonom ter Mihom Vodepom ter Zeličem na drugi strani. Zelič je dobil pri tem od Mihe Vodepa tri smrtna udarce z drvom po glavi, tako da je takoj izdihnil. Pa tudi Anton Vodep je bil težko ranjen. Navzoči tretji obtoženec Arzenšek pa je oba Miha in Antona Vodep šuntal z besedami: „le ga!“ Oba Vodepa se zagovarjata, da sta bila napadena od Zeliča in Freceta. Porotniki pri včeraj se vršeči obravnavi v Celju so zanimali vprašanje glede uboja in soudeležbe pri istem ter potrdili vprašanje na prekoračenje silobrana pri Mihi Vodepu. Sodni dvor je nato Antona Vodepa in Arzenšeka oprostil, Miho Vodepa pa obsodil po § 335. kaz. zak. v 5 mesečni strogi zapor z enim pestom vsak teden.

Tržne cene.

19. aprila.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za maj 35'50, za september 33'25, za december 32'—, za marec 32'—. Tendence stalna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'75, za oktober — december K 22'45. Tendence stalna. — Vreme deževno.

Budimpešta, 19. apr. Pšenica za april 14'35, pšenica za maj 14'13, pšenica za oktober K 11'71, rž za april K 9'85, rž za oktober K 9'27, oves za april K 8'90, oves za oktober K 7'48, kornuza za maj K 7'53, kornuza za julij K 7'75, ogrščica za avgust K 14'90. Premet 10.000 met. st.

Budimpešta, 19. aprila. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 143 do 144 vin., mlade, srednje 144 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 146 vin.; zaloga 23.454 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 156'—, namizna slanina 134'—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 19. aprila:

Tendence mirnejša, pšenica in rž se dobila za 5 v. ceneje; v koruzi in ovsu cene nespremenjene.

Produktnitrg. Pariz: moka za tekoči mesec 33'10, moka za prihodnji mesec 33'30, moka za maj — avgust 33'60, moka za sept. — decemb. 31'40, pšenica za tekoči mesec 25'65, pšenica za prihodnji mesec 26'05, pšenica za maj — avgust 26'—, pšenica za sept. — dec. 23'90, rž za tekoči mesec 18'40, rž za prihodnji mesec 18'75, rž za maj — avgust 18'75, rž za sept. — dec. 18'—.

Tendence: moka in pšenica: trdna rž: stalna — Vreme lepo.

Izjava.

Potrujem, da g. Brinar, trgovski sotrudnik v Framu, ni poslal za naš list dopisa iz Framu, v katerem se je označilo počenjanje framskih klerikalcev pod vodstvom organista Močnika nasproti kmetickemu bralnemu društvu. Tudi ni g. Brinar z dotičnim dopisom v nobeni zvezi. Pri tej priliki pozivljam naše ljube nasprotnike pri takozvani kmečki zvezi, naj si za dopise, objavljene v „N. D.“, ki jih v oči bodo, ne iščejo žrtev zunaj v vrstah naših somišljenikov, ampak naj se obrnejo na mene, ki sem odgovoren za vse, kar je v listu tiskanega. Poznam maščevalnost klerikalnih kolovodij, in želim, da se izlije nad menoj, ne pa nad našimi somišljeniki po deželi, ki so povrh tega na stvari še nedolžni.

Vekoslav Spindler.

Učenec

za trgovino z mešanim blagom se pod ugodnimi pogoji sprejme pri

Z. Krajnc, Kranj, Kranjsko.
120 2-1.

C. kr. priv. avstr. zavarovalna družba „Donava“ na Dunaju zavaruje

vse p. n. gospode poljedelce proti plačevanju zmernih premij proti toči in po toči povzročenim škodam na polju, na travnikih in vrtih.

Ponudbe se lahko stavijo vsem lokalnim zastopnikom, potnikom družbe ali pa naravnost **glavnemu zastopstvu v Gradcu**, Hofgasse št. 6, katera tudi sprejema zanesljive in zaupanja vredne osebe kot **zastopnike za zavarovanje proti toči.**

219 3-1

Sprejme se takoj

uradnik

z dobrimi spričevali v lesni kupčiji izurjen pri **Viktorju Glaser** lesna trgovina, Ruše ob kor. žel.

218 3-3

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta št. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetlolikalnica v Kolodvorskih ulicah 8.

SUKNA

in modno blago
.: za obleke .:
priporoča firma

Karel Rocian

tvornica za sukno
v Humpolcu na Češkem.

Tvorilaške cene. Vzorec franco.

112 50-25

Zvezna trgovina
Rotovška ulica 2 v Celju Ček. rač. št. 75.221

Svoji k svojim!

TRGOVINA s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem priporoča: kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ovitni, barvani itd. papir. Prodaja c. kr. šol. knjig in igralnih kart. Lastna zaloga šol. zvezkov in risank. Svinčniki, peresa, peresniki, vsake vrste črnilo in barve, radirke, tablice itd. Največja zaloga vseh tiskovin za krajne šolske svete, občinske urade, hranilnice in posojilnice, okraj. zastope, župnijske urade, odvetnike, notarje, privatnike itd. Trgovske knjige v vseh velikostih, z eno ali dvema kolonama črtane, vezane v papir, platno, gradl ali pa v polusnje. Dopisnice umetne, pokrajinske in druge. Zavitki za urade v raznih velikostih. Molitvenike itd. Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. Cene nizke.

Zvezna tiskarna v Celju

Schillerjeva cesta št. 3. Ček. račun št. 75.222.

TISKOVINE v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potrebne vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni ki to upoštevajo in delujejo dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemu usilji nehoti prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrudil v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. **Zvezna tiskarna v Celju** je najnovejša konstrukcija in zlagalnimi pristrojmi je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenj. stranke.

Zvezna knjigoveznica
Schillerjeva cesta 3 v Celju Schillerjeva cesta 3

Svoji k svoji!

UDOBNO urejena ter opremljena z najnovejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korporacijam, društvom in uradam v izdelovanju vseh v svoje stroko spadajočih del od najpreprostejših do najfinišne izpeljave. Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. Trgovske knjige v zelo trpežni vezavi. Hranilne in zadržne knjige s črnimi, zlatimi in barvastim tiskom v moderni izpeljavi. Zapisniki vsakovrstne oblike. Galanterijska dela. Natis na trakove. Časopisne mape za kavarne, gostilne in društva. Aktivi fascikli za odvetnike in urade. Za trgovce, tovarne in obrtnike se najhitreje izvršujejo vzorčne knjige. Strogo solidno delo. Primerne cene.

43 150-41